

Bosna Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
GRAD GRADAČAC

H.K. Gradašćevića 4, 76 250 Gradačac, telefon 035-369-750, fax. 035-369-751, e-mail: opc.grad@bih.net.ba, www.gradacac.ba

IZVJEŠTAJ O STANJU POLJOPRIVREDE NA PODRUČJU GRADA GRADAČAC

Gradačac, April 2025. god.

UVOD

Poljoprivreda je značajna komponenta u ukupnoj privrednoj strukturi, a osim ekonomskog, njen značaj se ogleda i u socijalnim i ekološkim aspektima, te formalnom i neformalnom zapošljavanju stanovništva, posebno u ruralnim područjima. Veliki broj stanovnika se bavi poljoprivrednom proizvodnjom kao dodatnim zanimanjem u cilju proizvodnje i obezbjeđenja hrane za sopstvenu upotrebu.

Potencijali poljoprivrede su veliki i ogledaju se u povoljnim agroklimatskim uslovima, uzgoju velikog broja različitih poljoprivrednih kultura, kvalitetnom i nekontaminiranom poljoprivrednom zemljištu, proizvodima odlične kvalitete i tradicije, velikom broju autohtonih i izvornih proizvoda, tradiciji proizvodnje, znanju i trudu poljoprivrednih proizvođača. Poljoprivredne površine povoljnih agropedoloških osobina i povoljni klimatski uslovi, gradu Gradačcu su objezbijedili vodeće mjesto u oblasti poljoprivredne proizvodnje Tuzlanskog kantona u 2024. godini, a dok se na području Federacije BiH nalazi među pet gradova/općina. Ostvareni dohodak u poljoprivrednoj proizvodnji je značajan za stanovništvo ovog grada, a ulaganja u razvoj poljoprivredne proizvodnje su bila velika, što je doprinijelo da su poljoprivrednici sa područja ovog grada dobili značajna sredstva.

Samo poljoprivredno zemljište te položaj grada Gradačca, omogućavaju da se u toku godine uzgoji više kultura. Grad je posebno prepoznatljiv po proizvodnji šljive, a sve više se vrši sadnja i ostalog voća. Prvenstveno se uzgaja šljiva kojoj je posvećena manifestacija „Sajam šljive“ i posebna pažnja se zadnjih godina posvećuje proizvodnji „zdrave hrane“, pri čemu se organizuje „Sajam organiskih proizvođača Eko-Etno BiH“.

Po proizvodnji mlijeka grad Gradačac je među vodećim na području Tuzlanskog kantona i šire, što je opredijelilo velike prerađivačke kompanije mlijeka da na području ovog grada otvore svoje pogone. Prema procjenama na području grada se oko 4.000 domaćinstava bavi poljoprivrednom proizvodnjom.

Ukupne zemljišne površine

Poljoprivredno zemljište, jeste zemljište koje se koristi za poljoprivrednu proizvodnju, a to su: oranice (njive), vrtovi, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci, ribnjaci, trstici, močvare i drugo zemljište koje bi se, prema svojim prirodnim i ekonomskim osobinama, najbolje moglo koristiti za poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivrednim zemljištem smatraju se i zemljišta u inundacionim područjima (zemljišta između nasipa za odbranu od voda i vodotoka rijeka) na udaljenosti većoj od 10 metara od nožice nasipa, a služe za poljoprivrednu proizvodnju.

Obradivim poljoprivrednim zemljištem smatraju se: oranice (njive), vrtovi, voćnjaci, vinogradi livade. Oraničnim poljoprivrednim zemljištem smatraju se oranice (njive) i vrtovi. Neobradivim poljoprivrednim zemljištem smatraju se pašnjaci, ribnjaci, trstici, i močvare. Neobradivo poljoprivredno zemljište može se odgovarajućim agrotehničkim mjerama pretvoriti u obradivo, ako bi time služilo interesima povećanja poljoprivredne proizvodnje.

Po pedološkoj karti, zemljište na području grada Gradačac je svrstano u dolinsko i brijegovito. Dolinsko je smješteno u riječnim dolinama pogodno za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju, dok se brijegovito smatra pogodnim za voćarsku i vinogradarsku djelatnost, posebno u oblasti voćarstva i preradi povrća.

Radi praćenja stanja poljoprivrednog i šumskog zemljišta na području grada Gradačac, za početak dajemo kratak pregled poljoprivrednog i šumskog zemljišta prema načinu korištenja bez obzira na strukturu vlasništva.

Ukupne površine poljoprivrednog i šumskog zemljišta u januaru 2025.godine iznose 40.713,69 ha i to:

- Njive - 23.183,61 ha
- Livade - 704,28 ha
- Voćnjaci – 3.890,27 ha
- Pašnjaci - 837,71 ha
- Šume - 9.443,81 ha
- Neplodno zemljište - 2.654,02 ha.

Od ukupnih površina individualni sektor zauzima 35.618,38 ha, dok državna svojina zauzima površinu od 5.095,31 ha.

Karakteristike poljoprivredne proizvodnje

Poljoprivrednu proizvodnju čine biljna i animalna proizvodnja. U biljnu proizvodnju se ubraja: voćarstvo, vinogradarstvo, ratarstvo i povrtlarstvo, dok u animalnu proizvodnju se ubraja: stočarstvo i akvakultura. U okviru voćarske grane vrši se proizvodnja voća, zasnivanje intenzivnih zasada visoko stablašica, vinograda, kao i zasnivanje koštičavog i drugog voća, u okviru ratarske grane obavlja se proizvodnja merkantilne pšenice, kukuruza, krmnog bilja, industrijskog bilje, krompira za industrijsku preradu, u okviru povrtlarstva obavlja se uzgoj povrća na otvorenom i plastenička proizvodnja i dr. U okviru stočarstva vrši se uzgoj muznih krava, uzgoj rasplodnih junica, tov junadi, uzgoj u sistemu krava-tele, uzgoj rasplodnih ovaca, uzgoj rasplodnih koza, uzgoj pilenki teških roditeljskih linija, uzgoj brojlera i dr. Ukupno upisanih u Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata (sa 31.03.2025. godinom)

je 3.885, od toga je poljoprivrednih gazdinstava 3.730, 86 obrta, 58 pravnih lica, 6 zadruga i 5 udruženja, a broj aktivnih gazdinstava u 2024. godini 1.324. Ukupan broj novoupisanih u Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata u 2024. godini je iznosio 205 klijenata.

Voćarsko - vinogradarska proizvodnja

Voćarstvo ima značajnu ulogu u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji, a i privredni uslovi za uzgoj voća znatno su povoljniji na području grada. U strukturi dominira šljiva Stenley, Čačanske sorte, neke nove sorte, sporadično požeगाचा. Ono što je interesantno za šljivu je širenje Čačanskih sorti (Čačanska pozna, rana, ljepotica i dr.). U okviru ostalih voćnih vrsta mogla bi se izdvojiti jabuka (razne sorte jabuka ali najzastupljenija je Ajdared) i kruška.

Tabela 1: Površine krošnjastog voća u 2024. godini i ostvarena novčana podrška

Vrsta proizvodnje	Površina, ha	UKUPNO, KM
PROIZVODNJA KROŠNJASTOG VOĆA		
Proizvodnja šljive-Ekstenzivni nasad od 200 do 399 stabala/ha	83,01	73.048,80
Proizvodnja šljive-Poluintenzivni nasad od 400 do 665 stabala/ha	290,86	415.929,80
Proizvodnja šljive-Intenzivni nasad više od 666 stabala/ha	214,53	401.171,10
UKUPNO	588,40	890.147,70
Proizvodnja jabuke -Ekstenzivni nasad od 200 do 399 stabala/ha	0,79	695,20
Proizvodnja jabuke -Poluintenzivni nasad od 400 do 1249 stabala/ha	9,18	17.166,60
Proizvodnja jabuke -Intenzivni nasad više od 1250 stabala/ha	114,44	377.652,00
UKUPNO	124,41	395.513,80
Proizvodnja kruške -Ekstenzivni nasad od 200 do 399 stabala/ha	0,90	792,00
Proizvodnja kruške -Poluintenzivni nasad od 400 do 829 stabala/ha	6,36	10.494,00
Proizvodnja kruške -Intenzivni nasad više od 830 stabala/ha	107,66	296.065,00
UKUPNO	114,92	307.351,00
Proizvodnja trešnje -Ekstenzivni nasad od 200 do 399 stabala/ha	3,99	3.511,20
Proizvodnja trešnje -Poluintenzivni nasad od 400 do 999 stabala/ha	10,05	16.582,50
Proizvodnja trešnje -Intenzivni nasad više od 1000 stabala/ha	4,66	11.277,20
UKUPNO	18,70	31.370,90
Proizvodnja višnje -Ekstenzivni nasad od 200 do 399 stabala/ha	0,18	158,40
Proizvodnja višnje -Poluintenzivni nasad od 400 do 599 stabala/ha	0,11	181,50
Proizvodnja višnje -Intenzivni nasad više od 600 stabala/ha	1,45	2.711,50
UKUPNO	1,74	3.051,40
UKUPNO KROŠNJASTO VOĆE	848,17	1.627.436,80

Ukupan broj zahtjeva za proizvodnju krošnjastog voća u 2024. godini je bio 691 zahtjeva. Za proizvodnju jagode u zaštićenom prostoru podneseno je ukupno 23 zahtjeva i isplaćeno je ukupno 49.715,32 KM. Ukupan broj podnesenih zahtjeva za otkup voća za dalju prodaju i izvoz je bilo 7 zahtjeva, a ukupno je otkupljeno voća u količini od 4.981,28 tona. Za podizanje novih višegodišnjih nasada, intenzivni voćnjaci (jabuka, šljiva, kruška i višnja) u 2024 godini nije bilo zahtjeva jer Ministarstvo poljoprivrede Tuzlanskog kantona po Programu novčanih podrški u poljoprivredi nije izdvojilo podsticajna sredstva.

Ratarska proizvodnja

Kukuruz

Kukuruz je najzastupljenija kultura koja se uzgaja na ovom području. Kukuruz je industrijska biljka od koje se može dobiti veći broj proizvoda, a posebno u stočarskoj proizvodnji. Planska proizvodnja kukuruza trebala bi se orijentisati na prerađivačke kapacitete kao i stalno povećavanje stočnog fonda. Proizvodnja kukuruza na području grada ima perspektivu sa posebnim osvrtnom na sortiment koji je pogodan za pravljenje silaže. U budućoj sjetvi kukuruza potrebno je obratiti pažnju na novi sortiment i to provjerenih proizvođača i educirati poljoprivredne proizvođače oko spravljenja silaže kao hrane za stočni fond. Ukupne površine pod ovom kulturom u 2024. godini su bile cca 900 ha sa prinosom od 5 tone/ha.

Pšenica

Na području grada odmah iza kukuruza najzastupljenija ratarska kultura bila je pšenica. Pšenica obezbjeđuje stočarskoj proizvodnji neophodno potrebnu slamu i uklapa se u plodored. Proizvodnju pšenice na području grada karakterišu relativno niski prinosi i nestabilna proizvodnja koja varira po godinama u zavisnosti od vremenskih prilika. U posljednje vrijeme prisutan je blagi porast sjetvenih površina ove kulture upravo iz razloga što je ova kultura premirana od strane Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Vizuelna i ostala zapažanja glede ove kulture su pozitivna u smislu porasta bioloških i ostalih osobina. Pod ovom kulturom u 2024.godini je bilo cca 500 ha sa ukupnim prinosom po jedinici površine 3,0 tone/ha.

Tabela 2: Prikaz novčanih sredstava

	Kanton Tuzlanski	Federacija BiH
Kukuruz (merkantilni i silažni)	196.093,80	203.358,00
Pšenica i raž	-	409.830,00

Ostale ratarske kulture

Zasijane površine ječma, tritikala i zobi u 2024. godini su ukupno cca 120 ha, a izdvojeno je ukupno 49.320,00 KM novčanih sredstava. Zasijane površine uljarica su ukupno cca 30 ha a izdvojeno je ukupno 14.910,00 KM novčanih sredstava.

Povrtlarstvo

Povrtlarske kulture imaju veliki značaj kao kulture koje se proizvode za tržište i za prehrambenu industriju. Neku plansku proizvodnju moguće je organizovati uvezanu sa prehrambenom industrijom odnosno preradom. S obzirom na blizinu prehrambenih kapaciteta te povoljnih klimatskih i drugih uslova tradiciju u gajenju povrća na području grada moguće je razviti krupnu robnu proizvodnju osvrćući se na prerađivačke kapacitete „Swity“, „Fane“ doo Srebrenik i dr. s tim da ta proizvodnja bude ugovorena i po garantovanim zaštitnim otkupnim cijenama.

Na području grada dolazi do povećanja sjetvenih površina pod povrtlarskim kulturama a posebno plasteničke proizvodnje. U plasteničkoj proizvodnji dolazi do širenja kontrolirane proizvodnje u smislu (temperatura, vlage, integralne zaštite i dr.), odnosno što manje uticaja od strane atmosferskih faktora i svega onoga što zagađuje zdravu okolinu.

U cjelokupnoj povrtlarskoj proizvodnji je prisutan brži napredak u smislu povećanja površina i primjene svih dostignuća koje prate ovu granu poljoprivrede. Bitno je napomenuti da se površine koje su poslije rata bile zasijane pšenicom i nekim drugim neprofitabilnim kulturama sve više zasijavaju povrtlarskim kulturama kao i podižu se plastenički zasadi u cilju ostvarivanja dobiti po jedinici površine. Ukupne površine zasađenog povrća u zaštićenom prostoru u 2024 godini su iznosile 67.229 m², a broj podnesenih zahtjeva za proizvodnju povrća u zaštićenom prostoru je bilo 95.

Kada je u pitanju uzgoj kornišona za industrijsku proizvodnju ugovorenu proizvodnju je organizovala “ZZ Gračanka” iz Gračanice i “Agro-promet” doo iz Kalesije, a otkupljene količine u 2024 godini su iznosile 127.691,50 kg, a broj podnesenih zahtjeva za ostvarivanje novčane podrške je bio 24.

Tabela 3: Prikaz novčanih sredstava sa kantonalnog nivoa za povrtlarske kulture:

	Iznos novčane podrške, KM
Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru	138.890,40
Proizvodnja kornišona za industrijsku preradu	26.815,21

Animalna proizvodnja

Poljoprivreda i uzgoj stoke u Bosni I Hercegovini smatraju se najvećim neiskorištenim potencijalom za ekonomski razvoj, koji uz povoljne agroklimatske uslove u proizvodnji hrane, pružaju mogućnost ruralnog razvoja i povećanja životnog standarda kroz zapošljavanje stanovništva, ali i kao dodatnog zanimanja sa ciljem proizvodnje hrane za vlastite potrebe ili dodatne zarade.

Govedarstvo je najvažnija grana animalne proizvodnje te poljoprivrede općenito. Dijeli se na mliječno i mesno govedarstvo. Na području grada Gradačac više je proizvođača koji se bave uzgojem mliječnih goveda, a raspoloženje proizvođača za povećanje brojnosti grla u svog stada je prilično pozitivno.

Razvoj mliječnog govedarstva i proizvodnje mlijeka doprinijela je činjenica da na području grada postoje registrovana dva otkupljivača i prerađivača mlijeka i koja su u 2024. godini otkupili ukupno 4.366.186 litara mlijeka od 93 kooperanata.

Novčana sredstva za proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka od Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: FMPVŠ) izdvojen je iznos od 1.811.130,50 KM, dok je Kantonalno Ministarstvo za poljoprivredu Tuzlanskog kantona za proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka izdvojilo 436.618,60 KM.

Za proizvodnju goveđeg mesa-tov junadi od domaćeg uzgoja i uvoza od FMPVŠ izdvojena su novčana sredstva u iznosu od 252.400,00 KM, za ukupno 840 grla.

Za uzgoj goveda u sistemu krava-tele su izdvojena novčana sredstva u iznosu od 72.100,00 KM, za ukupno 103 grla.

Za uzgoj rasplodnih junica od FMPVŠ izdvojena su novčana sredstva u iznosu od 191.000,00 KM, za ukupno 191 grla, dok je Kantonalno Ministarstvo poljoprivrede Tuzlanskog kantona za uzgoj junica izdvojilo 55.000,00 KM za ukupno 55 grla, sto je ukupno za uzgoj rasplodnih junica izdvojeno novčane podrške 246.000 KM, za ukupno 246 grla.

Za uzgoje rasplodnih ovaca od FMPVŠ izdvojena su sredstva u iznosu od 18.165,00 KM za ukupno 519 ovaca, dok je Kantonalno Ministarstvo poljoprivrede Tuzlanskog kantona za uzgoj ovaca izdvojilo 4.585 KM za ukupno 131 grlo. Ukupno za uzgoj rasplodnih ovaca izdvojena novčana podrška je iznosila 22.750,00 KM, za ukupno 650 ovaca

Za uzgoj rasplodnih krmača od FMPVŠ izdvojena su sredstva u iznosu od 4.500,00 KM za ukupno 15 grla.

Za uzgoj matičnog jata - pilenki teške roditeljske linije FMPVŠ je izdvojilo iznos od 19.450,80 KM, za ukupno 10.806 kljunova.

Novčane podrške za proizvodnju pilećeg mesa-uzgoj brojlera FMPVŠ je izdvojilo iznos od 210.390,75 KM, za ukupno 841.563 kljuna, dok je Kantonalno ministarstvo poljoprivrede izdvojilo za proizvodnju pilećeg mesa i unapređenje proizvodnje pilećeg mesa izdvojilo ukupno 104.427,89 KM. Ukupna podrška za proizvodnju pilećeg mesa novčana podrška je iznosila 314.818,64 KM.

Novčane podrške za uzgoj pčelinjih zajednica od FMPVŠ su iznosile 47.540,00 KM, dok je Kantonalno ministarstvo poljoprivrede poticalo uzgoj i zdravstvenu zaštitu pčelinjeg fonda te je ukupno izdvojilo iznosu od 58.040,00 KM. Ukupna novčana podrška za uzgoj pčelinjih zajednica je 105.580,00 KM.

Raspodjela novčanih podrški u 2024. godini po proizvodnjama

Ostvarena novčana podrška za grad Gradačac po Programu novčanih podrški u poljoprivredi za 2024. godinu od Kantonalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva iznosi ukupno 3.397.508,46 KM, a po Programu novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju za 2024. godinu od Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je iznosila ukupno 6.160.063,88 KM, što je za 2024. godinu ukupna podrška iznosila 9.557.572,34 KM.

Tabela 4. Ostvarene novčane podrške u 2024. godini od Kantonalnog ministarstva poljoprivrede

R.b.	Vrsta proizvodnje	Ukupan iznos podrške
	MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI	
	BILJNA PROIZVODNJA	
1	Proizvodnja kukuruza	196.093,80
2	Proizvodnja kornišona za industrijsku preradu	26.815,22
3	Proizvodnja povrća u zaštićenom prostoru	138.890,40
4	Proizvodnja jagode u zaštićenom prostoru	49.715,32
5	Otkup voća za dalju prodaju i izvoz	373.596,00
6	Proizvodnja gljiva	111.852,00
7	Proizvodnja komposta	101.553,90
8	Podizanje nasada jagodičastog voća (malina, kupina, jagoda, borovnica, ribizla i aronija)	1.584,00
9	Proizvodnja krošnjastog voća	1.627.436,80
10	Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća	3.120,00
	UKUPNO BILJNA PROIZVODNJA	2.630.657,44
	ANIMALNA PROIZVODNJA	
1	Rasplodna stoka – rasplodne junice	55.000,00
2	Uzgoj rasplodne stoke-ovce	4.585,00
3	Proizvodnja pilećeg mesa -brojleri	61.453,45
4	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	14.070,00
	PROIZVODNJE OD INTERESA ZA KANTON	
1	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	436.618,60
2	Podrška za unapređenje proizvodnje pilećeg mesa	42.974,44
3	Zdravstvena zaštita pčela i unapređenje pčelinjeg fonda	43.970,00
	UKUPNO ANIMALNA PROIZVODNJA	658.671,49
	UKUPNO MODEL PODRŠKE PROIZVODNJE	3.289.328,93
	MODEL KAPITALNIH ULAGANJA	
1	Nabavka opreme u animalnoj i biljnoj proizvodnji	2.640,37
2	Sufinansiranje nabavke rasplodne stoke-junice	21.600,00
3	Izgradnja sistema protivgradne zaštite – nabavka raketa za sistem protivgradne zaštite	70.470,00
4	Sufinansiranje nabavke plastenika i visokih tunela	7.211,40
5	Sufinansiranje nabavke najlona za plastenike i visoke tunele	3.257,76
	UKUPNA KAPITALNA ULAGANJA	105.179,53
	MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI	
1	Sufinansiranje stručnih publikacija, stručno usavršavanje kadrova iz poljoprivrede i razvoj asocijacija poljoprivrednih proizvođača	3.000,00
	UKUPNO MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI	3.000,00
	UKUPNO NOVČANE PODRŠKE	3.397.508,46

Tabela 5. Ostvarene novčane podrške u 2024. godini od Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

R.b.	Vrsta proizvodnje	Ukupno novčane podrške
	MODEL PODRŠKE PROIZVODNJI	
	BILJNA PROIZVODNJA	
1	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	409.830,00
2	Proizvodnja ječma, zobi i tritikala	49.320,00
3	Proizvodnja merkantilnog kukuruza	8.596,00
4	Proizvodnja silažnog kukuruza grašak, grahorice i DTS	194.762,00
5	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	14.910,00
6	Proizvodnja voća	73.000,00
7	Proizvodnja povrća	2.200,00
	UKUPNO BILJNA PROIZVODNJA	752.618,00
	ANIMALNA PROIZVODNJA	
8	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka - I,II,III,IV kvartal	1.811.130,50
9	Proizvodnja goveđeg mesa – tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	246.400,00
10	Proizvodnja goveđeg mesa – tov junadi od teladi iz uvoza	6.000,00
11	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	191.000,00
12	Uzgoj goveda u sistemu krava – tele	72.100,00
13	Uzgoj rasplodne stoke - ovce	18.165,00
14	Uzgoj rasplodne stoke - krmače	4.500,00
15	Uzgoj matičnog jata – pilenki teške roditeljske linije	19.450,80
16	Uzgoj brojlera	210.390,75
17	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	47.540,00
	UKUPNO ANIMALNA PROIZVODNJA	2.626.677,05
	UKUPNO MODEL PODRŠKE PROIZVODNJE	3.379.295,05
	MODEL RURALNOG RAZVOJA	
1	Investicije u polj. mašine i priklj. uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju	989.433,80
2	Investicije u opremu za za biljnu i stočarsku proizvodnju	87.206,57
3	Sufinansiranje nabavke visokokvalitetne rasplodne stoke	122.182,56
4	Izgradnja, proširenje i opremanje novih građevinskih objekata u svrhu polj. proizvodnje	761.699,05
5	Investicije u podizanje trajnih nasada	29.914,63
6	Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje odnosno opremanje građevinskih objekata u svrhu obavljanja dorade i prerade polj. proizvoda	657.475,79
	UKUPNO MODEL RURALNOG RAZVOJA	2.647.912,40
	MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI	
1	Sufinanciranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	55.595,59
2	Sufinanciranje organizovanja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara	16.271,77
3	Sufinanciranje izlaganja na privrednim manifestacijama od značaja za poljoprivredni sektor	11.648,57
4	Sufinanciranje troškova realizacije aktivnosti zadruga udruga saveza	47.038,32
5	Sufinanciranje uvođenja i certificiranja standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	2.302,18
	UKUPNO MODEL OSTALIH VRSTA PODRŠKI	132.856,43
	UKUPNA NOVČANA PODRŠKA PO MODELIMA	6.160.063,88

Mreža protivgradnih stanica

Područje grada Gradačac je pokriveno sa sedam protivgradnih stanica i ovaj broj stanica zadovolja pokrivenost protivgradnom zaštitom područja. Branjeno područje grada Gradačac je cca 21.000 ha gdje oko 4.000 ha pripada voćarstvu. Finansiranje rada protivgradne zaštite na području grada Gradačac vrši se iz budžeta grada Gradačac i to iznosi varijabilno.

U 2024.godini vrijednost ugovora za sistem protivgradne zaštite iznosio je 119.988,00 KM. Prema izvještaju JP "Protivgradna preventiva RS" a.d. Gradiška u toku 2024.godine, strijelci na protivgradnim stanicama sa područja grada Gradačca svakodnevno su bili u sistemu izdavanja prognoza i najava putem radio veze.

Rješenjem o novčanoj podršci za nabavku raketa za sistem protivgradne zaštite Kantonalno ministarstvo poljoprivrede je Gradu Gradačac isplatilo 70.470,00 KM na osnovu Pravilnika o ostvarivanju novčanih podrški po modelu kapitalnih ulaganja, prema kojem je definisano da pravo na novčanu podršku ima grad/općina koja je instalirala sisteme protivgradne zaštite i koja ispunjava opće i posebne uslove propisane navedenim Pravilnikom. Novčana podrška dodjeljuje se za maksimalno 12 nabavljenih raketa po jednom lanseru, tako da je navedeni iznos isplaćen za 81 rakete za 7 protivgradnih stanica.

Štete od divljih svinja

Na području grada Gradačac tokom protekle sezone registrovan je veći broj divljih svinja u odnosu na broj propisan lovnoprivrednom osnovom za lovište Gradašnica 2017-2027. Ovakva brojnost divljih svinja uzrokovana je prvenstveno zbog odsustva planskog gospodarenja lovištima i nepovoljnim vremenskim uslovima uslijed kojih je divljač migrirala u područja gdje ima više hrane i vode.

S ciljem bolje upućenosti javnosti u navedenu problematiku, ističemo da je Zakonom o lovstvu FBiH i podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega propisano gospodarenje lovištem i divljači u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U skladu sa odredbama Zakona o lovstvu lovištem se gospodari na osnovu lovnoprivredne osnove i godišnjeg plana gospodarenja lovištem.

Lovnoprivredna osnova je dugoročni planski dokument kojim se uređuje gospodarenje lovištem i divljači na desetogodišnji period, u skladu s mogućnostima staništa te brojnosti i stanjem populacije divljači koja obitava u lovištu.

Godišnji plan gospodarenja lovištem je provedbeni dokument koji se donosi za lovnu godinu, koja počinje 1. aprila tekuće godine i traje do 31. marta naredne godine i zasniva se na odredbama lovnoprivredne osnove i podacima proljetnog prebrojavanja divljači.

Lovnoprivrednu osnovu i godišnji plan gospodarenja lovištem donosi korisnik lovišta. Odredbe lovnoprivredne osnove i godišnjeg plana gospodarenja lovištem su obavezne i bez njih lov nije dozvoljen.

Shodno navedenom, korisnici lovišta su dužni planski gospodariti lovištem, odnosno realizovati odredbe lovnoprivredne osnove i godišnjeg plana gospodarenja lovištem, između ostalog, izvršiti planirani odstrjel divljači i u lovištu obezbijediti dovoljne količine hrane i vode za divljač.

Ovim putem ukazuje se i na mogućnost korištenja određenih zaštitnih sredstava (repelenata) koja se mogu pronaći na bosanskohercegovačkom tržištu a koja djeluju kao nevidljiva mirisna ograda i u određenoj mjeri mogu pomoći poljoprivrednim proizvođačima da sačuvaju svoje usjeve od napada divljih životinja.

Prijava o pričinjenoj šteti od divljači podnosi se kantonalnom ministarstvu odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana kada je šteta nastala. Kantonalno ministarstvo dužno je odmah, a najkasnije tri dana po prijemu prijave štete odrediti komisiju za utvrđivanje uzroka štete i procjenu vrijednosti.

Komisija je dužna odmah izvršiti uviđaj i o svom radu sačiniti zapisnik. Štete koje divlje svinje prouzrokuju poljoprivrednim proizvođačima isplaćuje Kantonalno ministarstvo poljoprivrede na osnovu zahtjeva oštećenih ukoliko su ispunjeni uslovi (npr. ograđene parcele kako bi se spriječilo da divlje svinje uđu na parcelu). Grad Gradačac nije nadležan da rješava po zahtjevima oštećenih poljoprivrednika, nego Kantonalno ministarstvo poljoprivrede.

Kako bi se smanjila šteta od divljači na poljoprivrednim usjevima finasiran je projekat za sprječavanje štete od divljači na poljoprivrednim usjevima za 2024 i 2025 godinu, a učestvovalo se i u nabavci kukuruza Lovačkom društvu "Jelen" za prehranjivanje divljih svinja tokom sjetve kako bi se prevenirala i smanjila šteta na poljoprivrednim usjevima, za te namjene ukupno je izdvojeno 18.600,00 KM

Zaključak sa prijedlogom mjera

Potencijali poljoprivrede u Bosni i Hercegovini su veliki i ogledaju se u povoljnim agroklimatskim uslovima, gajenju velikog broja različitih poljoprivrednih kultura, kvalitetnom i nekontaminiranom poljoprivrednom zemljištu, proizvodima odlične kvalitete i tradicije, velikom broju autohtonih i izvornih proizvoda, tradiciji proizvodnje, znanju i trudu poljoprivrednih proizvođača. Ipak, poljoprivredni potencijali još uvijek nisu u potpunosti iskorišteni. Najznačajnije mjesto u biljnoj proizvodnji zauzima proizvodnja žitarica, i to kukuruz koji je osnovna kultura koja se koristi u ishrani stoke i pšenica kao najvažnije hljebno žito, zatim proizvodnja krmnog bilja, potom krompira, povrća (krastavac, paradajz, paprika, kupus), voća (šljiva, jabuka, kruška), jagodičastog voća (malina i jagoda), grožđa, te industrijskih usjeva poput uljane repice, soje i duhana.

Raspoloživost poljoprivrednih površina, povoljne pedološke karakteristike zemljišta i povoljni klimatski uslovi obezbjedili su Gradačcu jedno od vodećih mjesta u oblasti poljoprivredne proizvodnje u Tuzlanskom kantonu, posebno u oblasti ratarstva (kukuruz, povrće), voćarstva i stočarstva.

Voćarstvo ima dugu tradiciju, a posljednjih godina intenzivno je rađeno na povećanju broja stabala. U ovoj proizvodnji dominiraju gazdinstva sa proizvodnjom šljive, kruška i jabuke, te se po broju stabala i po količinama koje se proizvode, proizvođači u Gradačcu svrstavaju u jedan od najvećih proizvodnih i trgovačkih centara ovog voća u Bosni i Hercegovini.

Stočarska proizvodnja zauzima značajno mjesto u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji grada Gradačac. Područje je pogodno za uzgoj produktivnih pasmina stoke, jer je mogućnost proizvodnje i nabavke stočne hrane izuzetno visoka, a nakon osnivanja mlijekara dolazi do uvećanja stočnog fonda i povećanja proizvodnje mlijeka.

Mjere za unapređenje koje vode budućem razvoju poljoprivrede moraju uključiti pravce:

- Uvođenje novih sortimenata, otpornih na bolesti, podizanjem nasada voća za potrebe prerađivačke industrije kao i potrebe u svježem stanju, te za izvoz kako u svježem tako i u prerađenom stanju;
- Podsticati primjenu struke kroz osnivanje različitih strukovnih udruženja na interesnom osnovu samih proizvođača i njihove kvalitetnije edukacije;
- Izdvajanje finansijskih sredstva u budžetu (poljoprivredna proizvodnja) za djelovanja tamo gdje se ukaže potreba cca 3-5 % budžeta;
- Uvođenje novih tehnologija u proizvodnji i čuvanju krme.

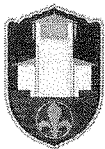
- Uspostavljanje federalne, kantonalne i općinske uzgojno-selekcijske službe za vođenje i kontrolu uzgoja, selekciju i reprodukciju, ishranu i zaštitu stočnog fonda.
- Edukaciju farmera prema evropskim standardima u proizvodnji mlijeka i mesa.
- Okrupnjavanje proizvodnje ratarskih i stočarskih jedinica.
- Primjenu nitratne direktive u primjeni stajskog đubriva i ekološko (neškodljivo) zbrinjavanje stajnjaka.
- Očuvanje zemljišta od uništavanja kroz kvalitetniju primjenu zakonskih propisa;
- Spriječiti štete koje pričinjavaju divlje svinje i pasa litalica na poljoprivrednim usjevima i stočnom fondu u koordinaciji sa Lovačkim društvom;
- Izrada kvalitetnih projekata za rekultivaciju zemljišta od sredstava koja se uplaćuju za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta sa nivoa grada u budžet kantona (povratna sredstva);

Pored mjera za unapređenje po pojedinim granama poljoprivrede, mogle bi se istaći i zajedničke mjere i pravci za unapređenje uopšte poljoprivrede i šire društvene zajednice, a to su:

- Racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta kao biološke osnove, te primjena člana 34. Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 52/09) po kojemu fizička dioba parcela se može vršiti samo ako se načini parcela najmanja od 0,5 ha, osim ako to zahtijeva opći interes utvrđen zakonom,
- Za razvoj poljoprivrede osigurati povoljnije kredite sa niskim kamatama, većim grejs periodom, dužim rokom otplate i kraćom procedurom za dobijanje istih,
- Ukinuti poreze i carine na uvoz novih poljoprivrednih mašina, rezervnih dijelova, zaštitnih sredstava, đubriva i sjemenskog repromaterijala,
- Stimulisati premijama tržišno orijentirane proizvođače u nivou našeg okruženja, te regresirati repromaterijal za poljoprivredu,
- Osigurati plasman tržišnih viškova poljoprivrednih proizvoda, te iste na vrijeme proizvođačima isplatiti,
- Trajno omogućiti poljoprivrednim proizvođačima njima prihvatljivo penzijsko-invalidsko i zdravstveno osiguranje kroz registraciju obrta,
- Što prije formirati i staviti u funkciju poljoprivredne savjetodavne službe na nivou federacije, kantona i gradova/općina,
- Izvršiti popis resursa u poljoprivredi preko udruženja poljoprivrednika i predstavnika mjesnih zajednica.

Obrađivač
Služba za privredu, razvoj i poduzetništvo

Predlagač
Gradonačelnik

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
GRAD GRADAČAC

H.K.Gradašćevića 54, 76 250 Gradačac, telefon 035-369-750, fax. 035-369-751, e.mail: opc.grad@bih.net.ba, www.gradacac.ba

Gradska služba za privredu, razvoj i poduzetništvo

Broj: 08/1-20-SL/25

Datum: 11.04.2025.godini

GRADSKO VIJEĆE

Stručna služba za poslove Gradskog vijeća

PREDMET: Izvještaj o stanju poljoprivrede na području Grada Gradačac, dostavlja se

U prilogu ovog akta dostavljamo Vam „Izvještaj o stanju poljoprivrede na području Grada Gradačac“, koja je planirana po Programu rada Gradskog vijeća kao jedna od tačaka na sjednici Gradskog vijeća.

S poštovanjem.

U prilogu se dostavlja:

1. Izvještaj

DOSTAVITI:

1. Naslovu,
2. a/a.

Po ovlaštenju Gradonačelnika:
Amel Hasić, mr. poljoprivrede